

[Gert Petersen.]

over, men det skal jeg spare tinget for i denne situation.

Det afgørende er, at der er tale om nødvendige foranstaltninger, nødvendige mekanismer, og det drejer sig om mekanismer som offentlig regulering af rådighedsretten og offentlig overtagelse af ejendomme under visse omstændigheder. Jeg ser, at regeringspartierne i og for sig har taget noget af et skridt i retning af det første, jeg nævnte, nemlig rådighedsindskrænkningen. Men man tør ikke tage det andet skridt, ekspropriationen; man tør ikke indføre ekspropriationsinstrumentet som et redskab til regulering af jordprisdannelsen og jordfordelingen.

Det er mig meget svært at forklare hvorfor. Jeg kan kun forklare det ved hjælp af begreber som vanetænkning, frygt for ideer, som man selv har indpodet vælgerne for at vinde en kortsynet gevinst, og prestigehensyn. Der er måske nogle, der vil mene, at visse regeringspartier ligger under for visse pressionsgrupper. Men på den ene side har jeg svært ved at se landmændene, som især repræsenteres af venstre, være interesseret i den forskelsbehandling, som monopoldannelserne altid fører med sig, og på den anden side er jeg helt sikker på, at de konservative, der føler sig som den frie foretagsomheds, det, jeg kalder kapitalisternes, parti, ikke føler sig som spekulanternes parti; jeg er helt overbevist om, at boligministeren har lige så meget at indvende imod spekulanter, som jeg har.

Derfor har jeg så svært ved at forstå den afvisende holdning til det ændringsforslag, som de to oppositionspartier har stillet i denne forbindelse. Jeg kan ikke rigtig godtage den henvisning til jordlovsafstemningen i 1963, som vi hørte tidligere, i betragtning af, at der ikke var ekspropriationsforslag til afstemning, hvilket var ganske naturligt. I dag har vi hørt en hel del om grundloven, og ifølge grundloven kan der jo ikke sendes ekspropriationsforslag til folkeafstemning.

Vort ændringsforslag om offentlig ret til ekspropriation af jord til boligformål, når visse betingelser er opfyldt, har man totalt afvist, man har ikke villet drøfte det. Vi fik et svar fra boligministeren, da vi spurgte om grunden til afvisningen, og hvis man

vil tilgive mig udtrykket, forekom det mig at være et goddag mand økseskaft-svar, for ministeren sagde i realiteten, at fordi kommunerne er tvunget til at overtage ejendomme, hvis ejerne ikke vil svare frigørelsesafgiften, og fordi kommunerne under visse omstændigheder og på tilfældige tidspunkter kan erhverve sig jord ved hjælp af tilbudspligten, går det hele nok, så kan man godt føre en aktiv jordpolitik. Underforstået: hvorfor i alverden skulle kommunerne dog så have brug for at ekspropriere jord til boligformål i overensstemmelse med byplanvedtægten? Det ville sandelig være for meget af det gode.

Men alle disse love, hvoraf flere kan være ganske fortrinlige, hjælper ikke noget, hvis nøgleordet bliver tilfældighed. I forvejen er det en tilfældighed, om en landmands jord snart kan forventes at blive til byzonejord og dermed give ham en monopolsituation. Det er en tilfældighed, som fører til ulighed. Det er også en tilfældighed, har været det hele tiden og skal åbenbart også nu i kraft af de nye love forblive med at være det, hvilken jord kommunerne kommer i besiddelse af. Det kan være jord, der er efterspurgt eller snart bliver det i kraft af sin beliggenhed, men det kan lige så godt ske, at det er jord, som i hvert fald i de første 5-10, måske 15 år er kommunen og dens udbygningsplaner uvedkommende, er irrelevant for kommunen, mens derimod den jord, som er virkelig relevant for kommunens udbygningsplan, for hele dens planlægning, er blokeret, den kan man ikke komme i gang med. Den slags situationer kan opstå, og her hjælper det ikke noget at henvise til tilbudspligten eller til frigørelsesafgiftens eventuelle konsekvenser.

Man kan også risikere noget helt tredje naturligvis, nemlig at kommunerne går ind som jordovertagere og jordsælgere i stor stil. Det kan give sig det udslag, at de kommer til at optræde som spekulanter på jordmarkedet, og det er såmænd ikke altid, man vil kunne bebrejde dem det, for de kan være i økonomisk ganske vanskelige situationer.

Det kan ikke understreges kraftigt nok, at hverken megen jord eller megen bygge-modnet jord er den eneste forudsætning for en rigtig jordpolitik. Der er megen jord i Ringkøbing amt, men hvad hjælper det